

Den jugoslaviske hær i 1941

Indledning

I forbindelse med planlægningen af et kommende krigsspil, der har den ungarske deltagelse i invasionen af Jugoslavien i april 1941 som tema, dukkede spørgsmålet om den jugoslaviske hærs organisation og uniformering meget naturligt op. Denne artikel vil søge at belyse denne efterretningsmæssige udfordring.

Med mindre andet er anført, så stammer billedmaterialet fra Kilde 1.

Organisation

Den jugoslaviske hær var af en anseelig størrelse - fredsstyrken bestod af 148.000 mand, men fuldt mobiliseret var den oppe på 1,4 millioner mand.

Hjemmesiden *Armies! European Land Forces from 1920 to 1950* giver nærmere oplysninger om hærens organisation ved krigsudbruddet, herunder ikke mindst oplysninger om hvilke regimenter, der indgik i de enkelte divisioner og korps.

Infanteriet

Infanteriet omfattede 16 divisioner samt en selvstændig gardedivision.

Infanteridivisionen bestod af: Stab, to til fire infanteriregimenter, en til to artilleriregimenter eller en selvstændig artilleriafdeling, samt de nødvendige kampstøtte- og forsyningsenheder.

Hvert infanteriregiment var på omkring 2.400 mand, 168 maskingeværer samt 4 infanteri- eller panserværnskanoner.

Regimentet bestod af: Stab, tre infanteribataljoner samt et panserværnskompagni. Infanteribataljonerne omfattede foruden stab, tre til fire lette kompagnier samt et maskingeværkompagni.

Billedet stammer fra Kilde 2.

Gardedivisionen bestod af: Stab, et Gardeinfanteriregiment, en Gardekavaleribrigade samt et artilleriregiment.

Kavaleriet

Kavaleriet omfattede - ud over Gardekavaleriregimentet - 3 kavaleridivisioner, som hver bestod af: Stab, to kavaleriregimenter, en cyklistbataljon, en ridende artilleriafdeling samt ingeniører.

Kavaleriregimentet bestod af: Stab, tre eskadroner samt en maskingeværeskadron.

En cyklistbataljon bestod af: Stab og tre kompagnier.

Artilleriet

Artilleriet omfattede 32 artilleriregimenter, fordelt på 90 afdelinger med i alt 213 batterier.

Billedet viser en 7,65 cm feltkanon (Skoda) Model 1928.

Våbensystemer

Lette maskingeværer

7,92 mm Z.B. (Praga) Model 1926

8 mm Chauchat Model 1915

Middeltunge maskingeværer

Infanteribataljonernes maskingeværkompagnier bestod af to delinger á fire middeltunge maskingeværer.

Schwarzlose

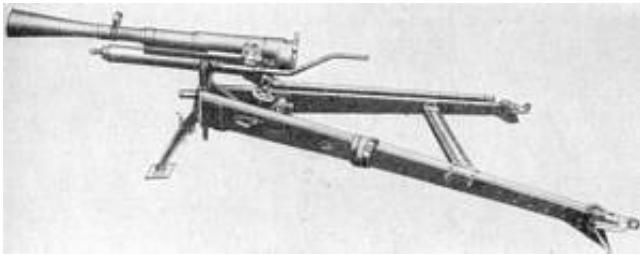

Hotchkiss

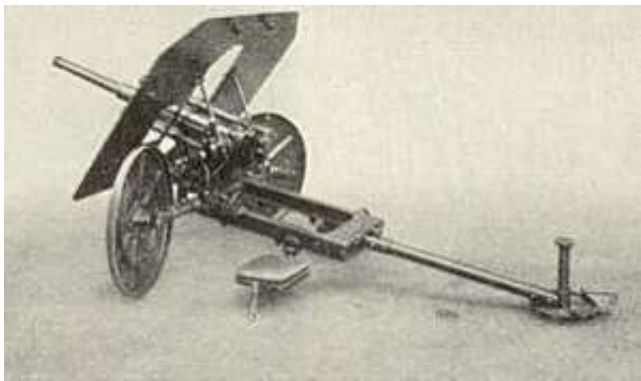

Maxim

Infanterikanon og panserværnskanon

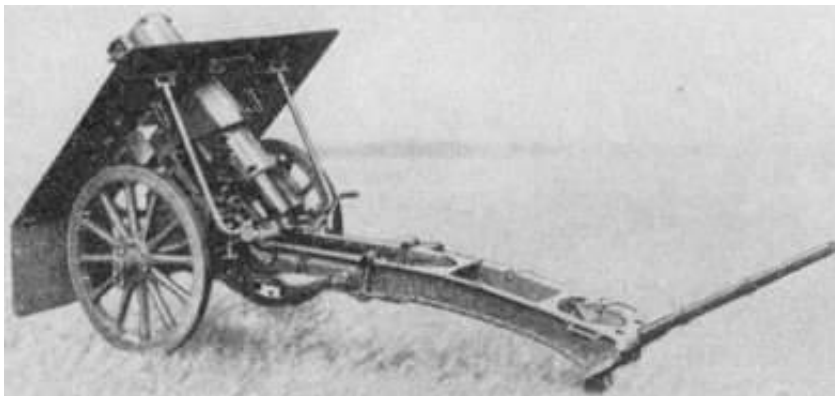

3,7 cm infanterikanon (fransk) Model 1916.
Skudvidde: 2,5 km.

3,7 cm panserværnskanon (Skoda).
Ved i stedet at montere et udskifteligt kanonrør - kaliber 7 cm - kunne pjecen fungere som en infanterikanon. Skudvidden var da 2,5 km.

Et kanonkompagni omfattede: Stab og 4 pjecer.

7,5 cm bjergkanon (Skoda) Model 1928.

Artilleri

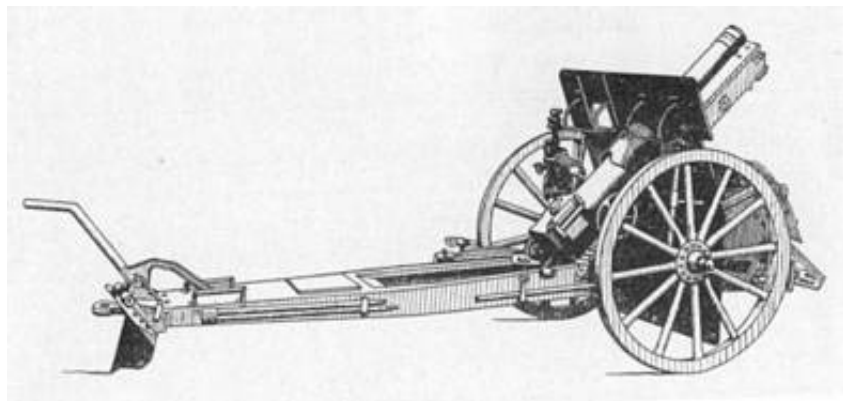
Bjergartilleri

Artilleriets pjecer var hovedsagelig af tjekkisk fabrikat. Det meste daterede sig tilbage til Første Verdenskrig og var primært hestetrukket.

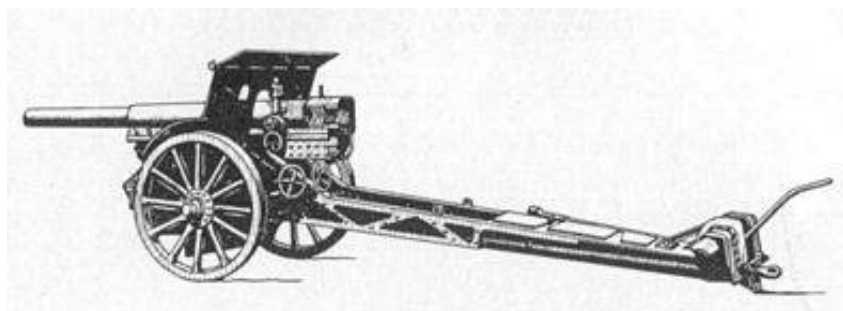
To af de 16 infanteridivisioner blev betegnet som bjergdivisioner. Artilleriet heri omfattede blandt andet denne pjece, som adskilt kunne transporteres på 7 pakheste.

Følgende øvrige bjergkanoner blev også anvendt: 6,5 cm (fransk) Model 1906, 7,5 cm (Skoda) Model 1915 samt 10,5 cm (Skoda) Model 1916

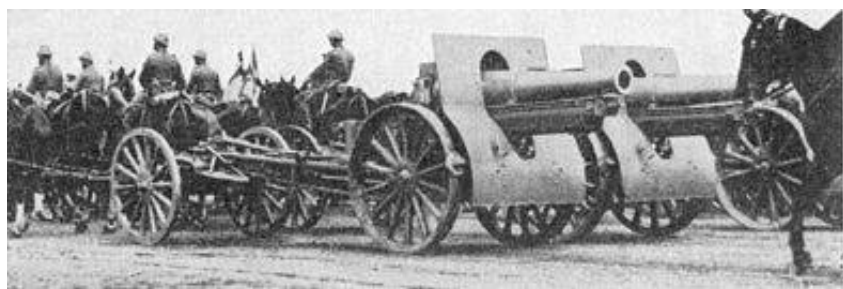
Feltartilleri

10 cm felthaubits (Skoda) Model 1914.

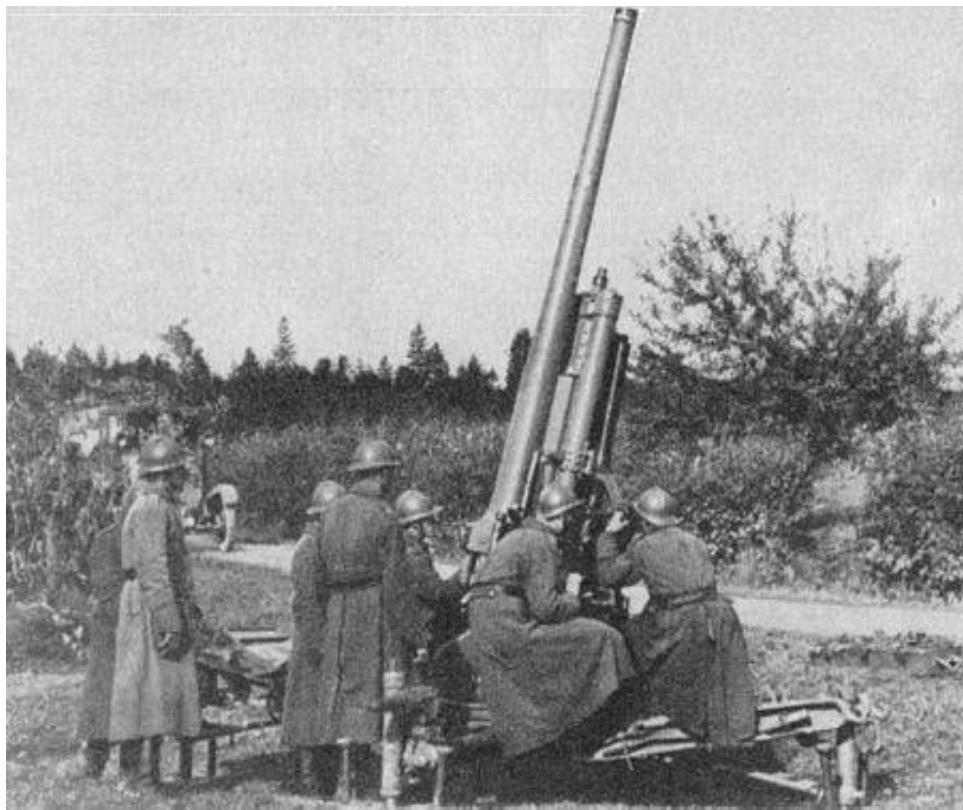

10,5 cm kanon (Skoda) Model 1915/16.

15,5 cm haubits (Schneider) Model 1917.

Korpsartilleriet var enten hestetrukket eller motoriseret - 10,5 cm kanonen og 15,5 cm haubitsen blev trukket af 8 heste.

7,65 cm luftværnskanon (Skoda) Model 1930.

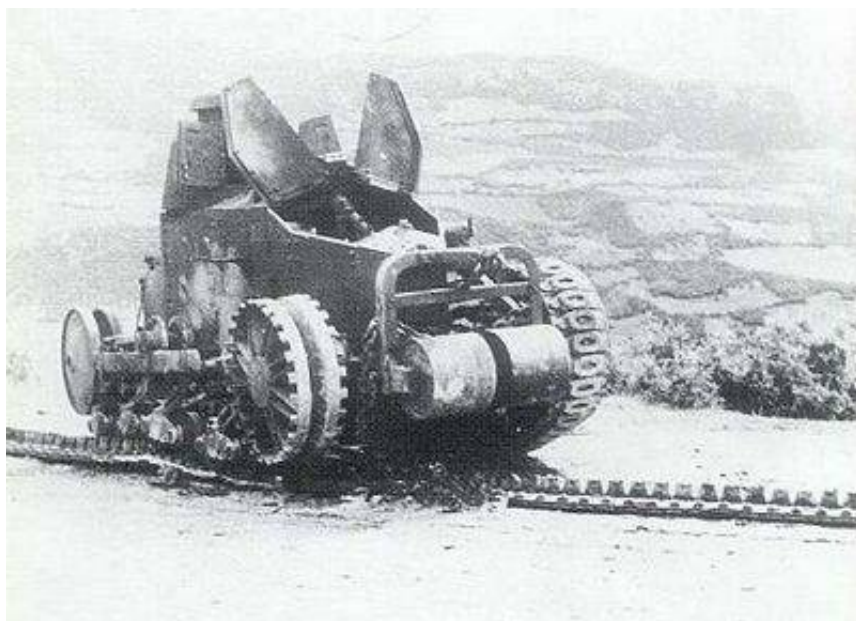
Luftværnsartilleri

Luftværnsartilleriet omfattede endvidere 4 cm luftværnskanon (Bofors) samt to ældre modeller fra Skoda Fabrikkerne 8,35 cm Model 1922/24 samt 9 cm Model 1912/20.

Et luftværnsregiment bestod af to afdelinger á tre batterier; i et af regimenterne var der dog kun to batterier i afdelingerne.

Pansrede enheder

To typer ser ud til at have været i brug i den jugoslaviske hær - den lette Renault FT kampvogn af fransk oprindelse, i Model FT-17 samt en senere Model 28/29 [1](#)) udgave, samt en tjekkisk produceret "stormkanon" af typen S-1d.

Renault Model 28/29

Det er måske ikke det billede, der straks vil få en til at fremstille nogle af de godt 50 [2](#)) jugoslaviske Renault kampvogne.

Billedet stammer fra Kilde 4 hvori underteksten lyder: "*The Yugoslav Army fielded a mixed battalion of Renault FT-17 and FT-28/29 - the **1 Bataljon bornih kola** - during the 1941 campaign against the German invaders. This Renault M28/29 appears to have shed a track and suffered an engine breakdown being abandoned to the Germans.*"

S-1d

Den jugoslaviske hær indkøbte også 8 tjekkiske "stormkanon" S-1d i 1937, hvor de på kavaleriskolen i Zemun blev brugt som uddannelseskøretøjer. Nogle blev involveret i kampene i 1941; nærmere omstændigheder foreligger ikke.

Stormkanonen var enten udrustet med en 3,7 cm eller en 4,7 cm kanon (kilderne angiver forskellige oplysninger).

Senere kom nogle af køretøjerne i tysk tjeneste, under betegnelsen PzKpfW 32 (j). Kilde 5 nævner også, at køretøjet indgik i den rumænske hær.

Uniformer

*Kaptajn, Infanteriet, Oversergent, Artilleriet,
1941*

1941

*Menig, Infanteriet,
1941*

Den nyoprettede jugoslaviske hærs uniform fulgte nøje den serbiske model, der igen var en blanding af den østrig-ungarske og den zarrussiske.

Ved krigsudbruddet i 1941 gjorde en mærkbar mangel på standardisering sig gældende. Således blev for eksempel mindst tre modeller i stålhelme brugt samtidig (fransk model, med og uden det jugoslaviske nationalitetsmærke fortil, den tjekkiske M.1934 og den tyske M.1935).

Også farven på uniformerne var forskellig. Mens officererne bar feltgrå uniformer, var underofficerer og mandskab klædt i uniformer, der i farve varierede fra den lyseblå serbiske fra Første Verdenskrig til khakibrun.

Våbenfarver

Våbenfarverne var som følger:

Generaler - lyseblå Kavaleri - blå

Generalstab - rød Ingeniørtropper - violet

Infanteri - mørkerød Forvaltning - grøn

Artilleri - sort Sanitetstropper - brun

De forekom hos mandskab og underofficerer på kravespejlet, hos underofficererne tillige som kantsnore og belægning på skulderklapperne, hos officerer på uniformsjakkens krave og kappernes kravespejl og som kantsnore, striber og underlag på skulderklapper, ærmeopslag, buksesøm og kepi.

Pansertropper

Den jugoslaviske hærs pansrede enheder bar stålhelme af samme model som franske panserenheder (dog i den ældste af udgaverne), samt en dobbeltrådet brun læderjakke.

Så vidt jeg kan identificere, så er køretøjet af typen S-1d.

Det lette maskingevær, der stikker op af lugen, ser ud til at være af typen ZB 26.

Kilder

1. *Taschenbuch der Heere* af Kurt Passow, J.F. Lehman Verlag, München / Berlin, 1939.
2. *The Armed Forces of World War II - Uniforms, Insignia and Organisation* af Andrew Mollo, Military Press, New York 1987, ISBN 0-517-54478-4.
3. *Hæruniformer 1939-45* af Andrew Mollo, Dansk Militærforlag, Hvidovre (uden år, men cirka 1980), ISBN 87-87794-00-4.
4. *The Renault FT Light Tank* af Steven J. Zaloga, Osprey Vanguard Nr. 46, Osprey Publishing Ltd., London 1988, ISBN 0-85045-852-8.
5. *A Photo History of Tanks in two World Wars* af George Forty, Blandford Press, Poole/Dorset 1984, ISBN 0-7137-1216-3.

Per Finsted

1) Modelbetegnelsen på den senere udgave af Renault kampvognen er ikke entydig. Kilde 4 omtaler den som henholdsvis Model 27/28 og Model 28/29.

2) Kilde 4 omtaler at den jugoslaviske hær købte 48 i 1920'erne. Af hjemmesiden *Tanks!* fremgår, at den jugoslaviske hær modtog 8 stk. fra franske enheder stationeret i Bulgarien og at man efterfølgende – i 1930'erne – købte yderligere 48 stk.

(Se: <http://mailer.fsu.edu/~akirk/tanks/yugoslavia/yugoslavia.html>)